

## gospodarske, obertnijske in národske.

Izhajajo vsako sredo in saboto. Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., sicer 3 fl.; za pol leta 2 fl. po pošti, sicer 1 fl. 30 kr.

V Ljubljani v saboto 24. maja 1856.

### Iz občnega zbora c. k. kmetijske družbe

v Ljubljani 7. maja.

(Dalje.)

Potem so prišli na versto predlogi, ki so jih nekatere družbine podružnice zboru v razsodbo in sklep podale. Novomeška podružnica, novo oživljena po iskreni prizadevi sedanjega gosp. prošta in po hvalevredni pripomoči verlih domoljubov te okolice, od ktere bomo pozneje več povedali, je nasvetovala: naj bi se učitelji ljudskih šol v našo družbo jemali brez predpisanega letnega plačila, ker oni, z mladino po deželi v vsakdanji zavezi, zamorejo veliko veliko pripomoči v napredek umnega kmetijstva v vseh njegovih razdelkih, ako že v mlade serca cepijo malo po malem take vednosti, iz katerih kdaj utegne izrasti drevó umnega gospodarstva, ktereга korenina je spoznanje, da tudi kmetijstva se je treba učiti in da tudi kmetijstvo napreduje od leta do leta. — Zbor je poterdil svét podružnice novomeške in sklenil: naj take učitelje, kateri zaslužijo to čast, podružnice vsako leto zboru naznanjajo, da se bojo brez letnega odrajtvila vzeli v družbo z vsimi pravicami, ki grejo pravim družbenikom.

Podružnica mengiško-kamniška je razodela zboru svoje prepričanje, da naj krepkejša pripomoč za povzdigo sadjo- in murboreje je nauk v ljudskih šolah. Da se pa ljubezen do toliko koristne sadne in murbine reje prav živo uname v serci šolske mladine po kmetih, je treba jo enmalo podpihati z darili, ki naj se dajejo fantičem, ki pridno nabirajo sadne peške in sicer kažejo, da jih veselé drevesca. Zbor je spoznal, da je ta svét res prav dober, in je sklenil, naj tudi kmetijska družba kaj pripomore, ga v djanji poterediti; sklenil je tedaj zbor, naj družba vsako leto 50 iztisov tistih bukev, ki so jih gosp. fajmošter Zalokar pod naslovom „umno kmetovanje“ spisali in ktere je družba natisniti dala, po šolah na kmetih razdeluje; teh 50 lično vezanih bukev naj se pa izroči visokočastitemu škofijstvu, da jih razdeli vrednim učencem po šolah na kmetih.

Pri ti priliki, ko je bilo rečeno, da od šolske mladosti po kmetih je naj več prida pričakovati za povzdigo sadjo- in murboreje, ker stare kosti se ne dajo lahko omajati k potrebnemu napredku, je bilo pa tudi omenjeno, da otroci v šolah se zamorejo le tedaj sadjo- in murboreje naučiti, če jo učitelj sam dobro zastopi, zakaj kdor sam ne zna, ne more drugih učiti. Perva potreba je tedaj po tem takem, da so vsi učitelji ljudskih šol v sadjo- in murboreji dobro podučeni. Ker je v Idrii ene leta že pripravniška šola za prihodnje učitelje ljudskih šol, in ker se sliši, daje v ti idriški šoli vsako leto več pripravnikov kakor v ljubljanski, nauk sadjo- in murboreje se pa tam ne razlaga kakor v Ljubljani, je zbor enoglasno sklenil, c. k. deželno poglavarstvo prositi: naj blagovoli to reč tako uravnati, da tudi v Idrii se bo razlagala in djansko učila sadjo- in murboreja pripravnikom ljudskih šol.

Pomenki o sadjoreji so sprožili še nekatere druge svete, kateri so s sadjorejo v ozki zavezi. Gosp. katastr. inšpektor Rautner je podal zboru list nemškega časnika „Frauend. Bl.“, ki ga mu je gosp. dr. Eisl izročil, v katerem časniku stojé zaznamovane ostre postave, ki so v nekterih krajih

Českega upeljane, ktere velijo gospodarjem, da vsi morajo drevje trebiti gosenc; take postave so potrebne — je rekel gosp. Rautner — če ne, ne morejo posamni pridni gospodarji zoper to požrešno žival nič opraviti; zato je željo izgovoril, naj bi „Novice“ tisti sostavek iz omenjenega časnika prestavile v slovenski jezik. Gosp. deželni poglavar so na ta predlog odgovorili, da tudi oni mislijo, da bi bilo prav, ako bi se podučni del onega sostavka natisnil v „Novicah“, — zastran postavnega dela pa bi bilo treba, ako kmetijska družba misli, da bi tudi pri nas taka postava dobra bila, da svoj nasvét predloži deželnemu poglavarstvu, ktero bo gotovo storilo, kar je sadjoreji v prid. Hvaležen je sprejel zbor to zagotovilo. Gosp. Šmidt je dokazal potrebo večkratnega oberanja gosenc, ker gosenc je več plemen, ktere imajo svoj čas. Dr. Bleiweis je pristavil, da človeška roka zamore sicer veliko veliko storiti in da pridno in večkratno oberanje gosenc je res živa potreba, pa pozabiti ne smemo tistih živalic, ktere je modri Stvarnik človeku vstvaril kot naj bolje pripomočnice, in to so tice, posebno tice pevke; rekel je, da postavo sicer imamo, ne loviti tičev vsaki čas in jim ne pobirati gnjezd, pa žalibog! da lepa ta postava na papirji se premalo spolnuje djansko; treba je tedaj, da prosi kmetijska družba za ostro izpeljevanje obstoječih postav po mestih in po kmetih. Gospod dvorni svetovavec grof Hohenwart je h koncu teh pomenkov omenil, da več še kakor postava in prisiljeno delo zamorejo v tem pomagati poduki in dobri izgledi, in da naj več v tem zamorejo storiti duhovni gospodje in pa učitelji po deželi. (Dalje sledí.)

### Gospodarske skušnje.

(Mladi oves in mlada merva nista konjem vselej škodljiva). Mnogi gospodarji mislijo, da mlado senó in mladi (frišni) oves škodujeta konjem; pravijo, da jih rado po nju kolje. Francozki vojni minister je ukazal, naj se skusi mlado senó in mladi oves pri več vojaških konjih, in res so skušali to pri več konjih. Skušnje so učile, da konje, katerim je bila prav mlada merva pokladana, je le takrat klalo, ako se jim ni dajala določena vsakdanja mera, ampak so je snedli, kolikor so hotli, — ker pa konjem mlada merva posebno dobro diši, so jo požrešno jedli in po tem jih je klalo. Kadar so pa konji pravo mero nove merve dobivali, jim ni nič déla, tudi mladi oves jim ni škodoval.

### Usmiljen gospodar z živino — dober gospodar za-se.

Kmet brez živine ali pa riba brez vode, je vse eno. Kdor pa hoče dobro živino imeti, mora lepo z njo ravnati; saj je to le njegov dobiček. Ne bom govoril tu od neumnih gospodarjev, kateri tega ne zapopadejo. Le v izgled hočem tukaj pristaviti, kako nekteri pametni možje pri oratvi ravnajo, kakor mi je star mož povedal, ki je sam od mladih let to skusil in se zadosti prepričal. On prime vola ali konja za grivo in pravi: „moj voliček ali konjiček, le pojdi lepo gori pa doli“. Kadar orje, pa tako poje, in živina veselo dela brez pretepanja ali vednega kričanja nad njo.